

Statsbudsjettet 2023: Stiftelsen Miljøfyrtårns innspill til energi- og miljøkomiteen

Takk for muligheten til å komme med innspill til budsjettprosessen. Miljøfyrtårn mener komiteens viktigste oppgave er å prioritere tiltak som gir langsiktige ringvirkninger på vei mot lavutslippssamfunnet. Vi oppfordrer komiteen til å ha de langsiktige målene for natur, miljø og klima i tankene når dere forhandler frem deres innstilling til fremlagt budsjett.

Stiftelsen Miljøfyrtårn er en ikke-kommersiell ordning for tredjeparts miljøsertifisering i Norge, og har per i dag ingen offentlig støtte. Ordningen skal bidra med positiv miljøeffekt gjennom konkrete tiltak i de sertifiserte virksomhetene. Over 9000 virksomheter i privat og offentlig sektor er miljøfyrtårnsertifisert og bruker vårt digitale styringsverktøy for kontinuerlig klima- og miljøforbedring. Våre stiftere er LO, NHO, Virke, SMB Norge, KS, Innovasjon Norge og et antall kommuner og fylkeskommuner.

I dette høringsinnspillet fokuserer vi på klima, og peker på enkelte tiltak vi mener vil ha store ringvirkninger for samfunnets evne til å nå klimamålet 2050.

1. Reversere avviklingen av Klimasats – en vellykket ordning for klimaarbeid i kommunene

Kap. 1420, post 61

Regjeringen foreslår å utvikle Klimasats, en tilskuddsordning for kommunale og fylkeskommunale prosjekter som bidrar til klimagassutslipp og omstilling til lavutslippssamfunnet. Kutt-forslaget er både overraskende og svært uheldig ettersom Klimasats er en vellykket satsing som har fått til mye med relativt begrensede midler.

Klimasats er et viktig verktøy for å innføre og styrke klimakompetanse og redusere utslipp i kommune-Norge. Ordningen er blant annet avgjørende for å styrke klimasamarbeid på tvers av kommunegrensene. Dette er særlig verdifullt for mindre kommuner som ofte mangler kompetanse til å igrangsette klimaeffektive tiltak på egenhånd. Flere prosjekter har utviklet innovative metoder for klimagassreduksjon, og både store og små kommuner melder at de har tatt praktisk lærdom fra andre prosjekter. Kommuner vi har vært i kontakt med, sier også at ordningen har gjort det enklere å få politisk tilslutning til utslippsreducerende prosjekter i kommunen når deler av prosjektkostnadene dekkes gjennom Klimasats.

Kommunene har en sentral rolle i å kutte utslipp fra egen drift, men også i å skape og legge til rette for en kultur for godt klimaarbeid blant næringsliv og innbyggere i kommunen. Regjeringens Klimastatus og -plan viser i tabell 5.5. at å kutte Klimasats-ordningen vil føre til økte utslipp. Dersom kuttforslaget blir stående, vil det altså ha konsekvenser for klimagassutslipp og omstillingsevne på både kort og ikke minst på lengre sikt.

Forslag til merknad:

Komiteen ber regjeringen reversere kuttet på 250 millioner kroner til Klimasats. (Kap 1420, post 61. Drift av ordningen ligger under kap. 1420, post 01.)

2. Klimastatus og -plan (grønn bok): Et etterlengtet og nødvendig verktøy som må forbedres

Miljøfyrtårn berømmer regjeringens initiativ til en helhetlig klimastatus- og plan (særsilt vedlegg til Klima- og miljødepartementets budsjettproposisjon). Dette er en viktig og etterlengtet utvikling, og et godt skritt på veien til et nødvendig, helhetlig styringsverktøy for å nå klimamålene.

Detaljeringsgraden må imidlertid økes betraktelig for at dette skal kunne bli et reelt styringsverktøy på tvers av departementene.

Forslag til merknad:

Komiteen berømmer regjeringen for å ha satt i gang et viktig tiltak med fremleggelsen av Klimastatus- og plan i forbindelse med det finansielle budsjettet. Komiteen forventer tydeligere klimastyringsdata i neste års budsjettfremleggelse, herunder rammer for klimagassutslipp forbundet med det enkelte departements budsjett.

3. Følge opp klimaplanen (grønn bok): Tilrettelegge for klimaregnskap i næringslivet

Kapittel 1420, post 21 og 77.

I Klimastatus og – plan skriver regjeringen under pkt. 2.4 utslippseffekt: «Ein føresetnad for å lykkast med å få ned dei nasjonale utsleppa er at vi kjenner statusen for klimagassutsleppa og utsleppseffekten av avgjerdene som blir tekne.» Under 2.5 rapportering sier planen: «I tillegg til rapporteringa som omfattar den norske utsleppsrekneskapen, er det viktig for omstilling og klimakutt at alle selskap, både privateigde og statleg eigde selskap rapporterer godt om korleis dei påverkar og blir påverka av klimaendringane. (...) [det er] avgjerande med god rapportering av relevant og samanliknbar informasjon frå selskapa.»

Med henvisning til EUs direktiv for rapportering om bærekraft, stiller regjeringen seg positiv til at det blir utarbeidet standarder for bærekraftsrapportering på europeisk nivå. Miljøfyrtårn er av den oppfatning at vi i tillegg behøver en viss standardisering på nasjonalt nivå for å nå den fremlagte Klimaplanens mål om at 1) små og mellomstore bedrifter beregner og rapporterer klimagassutslippene de forårsaker, og 2) at klimadata skal kunne sammenlignes på tvers av selskaper.

I dag må alle som ønsker klimagassregnskap kjøpe såkalte utslippsfaktorer; altså formler for å beregne klimagassutslipp fra en bestemt aktivitet. Dette er kostbart, særlig for små og mellomstore bedrifter. I tillegg varierer beregningene av klimagassutslipp fra en og samme aktivitet avhengig av hvilke faktorer en bruker. Miljøfyrtårn mener utslippsfaktorer for direkte utslipp og utslipp fra energi (scope 1 og 2), samt utslippsfaktorer for mye brukte aktiviteter innen indirekte utslipp (scope 3) bør være gratis tilgjengelig. Dette vil gjøre sammenligninger enklere. I kombinasjon med et tilgjengelig og brukervennlig verktøy, vil standardiserte utslippsfaktorer frigjøre både finansielle og menneskelige ressurser til å gjennomføre den faktiske omstillingen i hver enkelt bedrift. Vår erfaring er at dette er helt nødvendig at også små og mellomstore bedrifter skal få oversikt over egne utslipp.

Vi oppfordrer derfor til å avsette midler hos Miljødirektoratet til å utarbeide standard utslippsfaktorer.

Vi ber om midler til å videreutvikle Miljøfyrtårns praktiske digitale verktøy for klimaregnskap, med den hensikt å legge til rette for klimagassrapportering blant små og mellomstore bedrifter. Miljøfyrtårns verktøy for klimaregnskap benyttes i dag av over 9000 virksomheter, hvorav 7000 er små og store virksomheter i privat sektor. Omkring 2500 private virksomheter med under ti ansatte fører klimaregnskap med dette verktøyet.

Forslag til merknad:

Komiteen ber regjeringen avsette 5 millioner kroner under Miljødirektoratets særegne driftsmidler til utvikling av standard utslippsfaktorer. (kap. 1420, post 21)

Komiteen ber regjeringen avsette 1,5 million kroner til videreutvikling av det eksisterende digitale verktøyet for klimaregnskap som i dag brukes av 9000 private og offentlige virksomheter gjennom Stiftelsen Miljøfyrtårn. (Kapittel 1420, post 77)

